

درس یازدهم

«نقش خردمندان»

آموختنی‌ها

- ۱ مفهوم محله
- ۲ آشنایی با خواجه نظام الملک، خواجه نصیرالدین توسی
- ۳ کاربرد واژگان مترادف
- ۴ جایگزینی کلمات مترادف به جای کلمات مشخص شده
- ۵ کاربرد کلمات مترادف همراه هم، در جمله
- ۶ استفاده از علامت نگارشی درست و به جا در جمله‌ها و متن
- ۷ آشنایی با کاربرد کلمات مترادف

یکی از روش‌های تقویت مهارت املا نوشتن کلمات مختلف درس‌ها بر اساس حروف مختلف الفبا است. شما برای این کار باید با دقت، کلماتی که این حرف را دارند پیدا کنید و بنویسید. این عمل به افزایش دقت و تمرکز شما در کاربرد حروف مختلف کمک می‌کند.

با توجه به متن درس یازده به سوالات پاسخ بده.

الف: کلمات مربوط به هریک از حروف زیر را از درس پیدا کن و در جای خالی بنویس.

پ: حروف داده شده را به ترتیب الفبا مرتب کن و سپس یک کلمه‌ی هم آغاز با آن نشانه را از درس پیدا کرده و بنویس.

ح - م - ا - ق - ذ - و	
مخالفان	ا
حمله	ح
جذب	ذ
قلم	ق
علم	م
ناگوار	و

پ: کلمه‌های اشتباه متن زیر را پیدا کن و درست آنها را بر اساس ترتیب حروف الفبا بنویس.

«یادم می‌آید که در بچه‌گی مادرم لباس‌ها را در تشت بزرگی می‌شست. او همیشه موقع برخواستن از زمین دستش را به کمرش می‌گرفت و می‌گفت: «یا علی!»

برخواستن

بچه‌گی

تمرین

هر جمله را به عنوان مناسب آن وصل کن. (دو گزینه اضافی است.)

۱

خواندن شعر به آرامی و فکر کردن درباره‌ی محتوا و آهنگ

به کارگیری حرکات دست و سر و تغییر حالت چهره، هنگام خواندن شعر

خواندن مجدد شعر، با توجه بیشتر برای درک بهتر

شناختن

دیدن

اندیشیدن

نشان دادن

گفتن

۲ درستى و نادرستى جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستى، درست آن‌ها را بنویس.

الف: کلمه‌ی «هولناک»، با کلمه‌ی «وحشتناک»، هم خانواده است.

ب: چنگیز، مردم ایران را قتل‌عام کرد.

پ: در جمله‌ی «او نیازمند هوش خواجه بود»، کلمه‌ی مشخص شده صفت است.

۳ با توجه به معنی، کلمه‌ی مناسب را انتخاب کن.

الف: بچه‌ها از معلم خود تا آن‌ها را همراهی کند. (خواستند - خاستند)

ب: وقتی پاییز زمین نهادم، سوزشی حس کردم، چون به پاییز فرو رفته بود. (خوار - خار)

مراحل شعر خوانی را به ترتیب نام ببر و اولین و آخرین، مرحله را توضیح بده.

شناختن

یافتن

اندیشیدن

نشان دادن

خواندن

اندیشیدن: خواندن آرام و بی صدا و فکر کردن در مورد محتوا و آهنگ

یافتن: کشف آهنگ متناسب با استفاده از محتوا

صفت مناسب را از بین کلمات داده شده پیدا کن و بنویس.

وحشت زده

عجیب

مردم

تقسیم

شجاعانه

ناگوار

حمله‌ی

حادثه‌ی

زیرکانه

خلاق

حرکت

ریاضی‌دان

وحشت زده

خلاق

گبری

شاور

شجاعانه

زیرکانه

عجیب

ناگوار

ورزشی

دشمن

هر یک از کلمات زیر را، با یکی از واژه‌ها ترکیب کن و معنای واژه‌ی جدید را بنویس.

آلود-انگیز-وار-مند-کار

ورزش

کار

ورزشکار

کسی که به طور منظم ورزش می کند.

غبار

آلود

غبار آلود

چیزی که به غبار آلوده است.

شگفت

انگیز

شگفت انگیز

آن چه که موجب شگفتی می شود.

امید

وار

امیدوار

کسی که نسبت به برآورده شدن خواسته خود خوش بین است.

توان

مند

توانمند

به فرد یا چیزی که دارای توانایی خاص باشد.

جمله‌های به هم ریخته‌ی زیر را مرتب کن و بنویس.

الف: بتوانیم - هرگز - اگر - پیش‌بینی - حوادث - نمی‌افتیم - را - به - کنیم - وحشت

اگر بتوانیم حوادث را پیش‌بینی کنیم هرگز به وحشت نمی‌افتیم.

ب: ستاره‌ای - علم - و - درخشان - آسمان - در - خواجه - بود - فرهنگ - نظام‌الملک - ایران

خواجه نظام‌الملک ستاره‌ای درخشان در آسمان علم و فرهنگ ایران بود.

برای تصویر زیر یک عنوان انتخاب کن و سپس متنی بنویس که کلمات زیر در آن به کار رفته باشد.

بر عهده دانش آموز

پرستاره

شگفت انگیز

خدای توانا

قدرت

عجایب

با توجه به سؤالات داده شده، گزینه‌ی مناسب را مشخص کن.

الف: چرا هلاکو خواجه نصیرالدین را مشاور خود کرد؟

(۱) چون بسیار خوش اخلاق بود.

(۲) چون خود را نیازمند هوش و دانایی او می‌دانست. ✓

(۳) چون شجاع و قهرمان بود.

(۴) چون او را مثل فرزند خود می‌دانست.

پ: کدام گزینه نمی تواند با کلمه ی هراس ترکیب شود؟

(۱) ناک

(۲) انگیز

(۳) ی

(۴) ☒ منط

پ: به جای کلمه ی مشخص شده، کدام واژه مناسب است؟

او توانست با چیرگی بر مردم، اوضاع را به دست گیرد.

(۱) آشفتگی

(۲) تلاش

(۳) غالباً

(۴) ☒ تسلط

ث: کدام واژه مترادف کلمه‌ی «کار ساز» است؟

(۱) کارگشا ✓

(۲) درس‌ساز

(۳) حلاله

(۴) ارزشمند

ث: در کدام گزینه کلمه‌ی دوم صفت نیست؟

(۱) آثار ارزشمند

(۲) مردم وحشت زده

✓ (۳) جمع آوری کتاب

(۴) حادثه‌ی ناگوار

خوانش و پردازش

متن زیر را با دقت بخوان و به سؤالات پاسخ بده.

۱۰

«یک مورچه در تابستان چقدر برای زمستان خود جمع می‌کند؟»

هر قدر که در توانش باشد. چه جالب!!

«هر قدر در توانایی‌ات است.»

پس یاد بگیر که هرگز:

۱. تسلیم نشوی، ۲. آینده را ببینی، ۳. مثبت بمانی، ۴. همه‌ی تلاشت را نکنی.

الف: هریک از ما برای رسیدن به هدفمان، چقدر باید تلاش کنیم؟

به اندازه توانایی خود

ب: پیام این قسمت چیست؟

تسلیم نشدن، مثبت اندیشی، تلاشگر بودن

پ: شما کدام یک از خصوصیات توانمندی که در داستان آمده را داری؟ از کجا فهمیدی؟

بر عهده دانش آموز

ت: به نظر شما توان مورچه چقدر است؟

بر عهده دانش آموز